

בעזה ש"ת

מים עמוקים עצה כלב איש ואיש תבונה ידולה
סטריקור

עצה ותבונה

דברי תורה
מכ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה
'עומק לב'

שיעורים ושיחות קודש
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת לך לך תשפ"ד

מכון זכור
לאברהם
סטריקוב

קובץ ע"ח

ערש"ק
פרשת לך-לך
תשפ"ד

לתרומות והנצחות:
052-7620204

לקבלת הגליון בדוא"ל:
a609200101002@gmail.com

רחוב דוד 32 ירושלים

ניתן להאזין לשיעורי
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי
במערכת 'קול סטריקוב'
מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין
לאחר השיעור
בקו שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר
שליט"א ב'קול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

לד לד

תן לי הנפש והרכש קח לך (יד, כא).

י"ל צוה על דרך הרמוז, שאם האדם רוצה להיות צחינת 'תן לי הנפש', היינו שמהיה נפשו צידו להטותה לדרך הטובה והישרה, אזי צריך הוא להיות תחילה צמצם של 'והרכש קח לך', שיעוזב את כל ענייני הרכוש והממון, וכן כל ענייני העולם, שלא יהיה לו עמהם שום שייכות. ואז יכול לשלוט על נפשו לרוממה ולהעלותה לעילא ולעילא.

בעצם היום הזה נמול אברהם וגו' (יז,

כו).

וידועה הקושיא, שהרי איתא בגמרא

(יומא כא:): "אמר רב קיים

אברהם אבינו כל התורה כולה שנאמר

(לק' כו, ה) 'עקב אשר שמע אברהם בקולי'

וגו'", ואמרו עוד שם ש"קיים אברהם

אבינו אפילו עירוצי תצטלין שנאמר (סז)

'תורותי', אחת תורה שצכתב ואחת תורה שצעל פה". וא"כ מדוע את מצוות מילה לא קיים אברהם אבינו ע"ה אלא אחר שנצטווה על כך להדיא מפי ה'.

והעולם (ראה רא"ס פסוק כד) מתרצים על

פי מה דקיימא לן (ב"ק פו.)

"גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה

ועושה". והנה צ"שאר המצוות היה יכול

אברהם אבינו לקיימם גם בעודו אינו

מצווה, ולא יפסיד מזה כלום, שאם

יצטווה עליהם אח"כ יוכל לקיימם שוב

בעודו מצווה. אבל מצוות מילה שייך

לקיימה רק פעם אחת, ולא רצה אברהם

אבינו לקיימה בעודו אינו מצווה, והמתין

עד שיצטווה על כך הקב"ה ואז קיים

המצווה בשלימות.

עוד שמעתי לתרץ צפשטות, שהנה

מצוות מילה יסודה מעשה

המראה על כריתת צרית שיש צין הקב"ה

לישראל, וכמו שנאמר (פסוק י) "זאת

בריתי אשר תשמרו ציני וציניכם וצין זרעך אחריך המול לכם כל זכר", וכן נאמר (פסוק יד) "וערל זכר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את בריתי הפר". ובגמרא (נדרים לא:) איתא "גדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות".

ובוודאי לא שייך לקיים מצוות המילה שבאה להראות על הצרית, לפני שהיה הכריתות ברית בעצמה, וזו הייתה צעת הציווי 'המול לכם כל זכר', וא"כ פשוט שאין טעם שימול הצרהם אצונו את עצמו לפני הציווי.

עוד מתאמרה צס הרב מבריסק זצ"ל שתיך שמילה בלא ציווי אינה נחשבת כלל למילה, שהמילה היא הקרת הערלה, וצלי הציווי אין כאן שם 'ערלה', והרי זה כתינוק לפני שמלאו לו שמונה ימים שאין לו דין ערל כיוון שעדיין לא הגיעה זמן המצוה (ראה משך חכמה פסוק ג, וראה רמ"א יו"ד סי' רסב ס"א).

ויש להוסיף נופך בזה, על פי מה ששנינו (משנה נדרים פ"ג מי"א) "'קונם שאיני נהנה לערלים מותר בערלי ישראל ואסור צמולי הגוים, קונם שאיני נהנה למולים,

אסור בערלי ישראל ומותר צמולי הגוים, שאין הערלה קרויה אלא לשם הגוים, שנאמר (ירמיה ט, כה) 'כל הגוים ערלים וכל צית ישראל ערלי לב', וכו'.

ומבואר שענין ערל ומהול אינו תלוי צמציאות הערלה, אלא פעמים שהתורה מכנה 'ערל' למי שאין לו ערלה, ו'מהול' למי שיש לו ערלה. ולפ"ז אפשר להצין ג"כ שאותה ערלה שעליה נצטוונו למולה, לפני הציווי אינה נחשבת כלל לערלה ששייך לקיים צה מצוות מילה.

ובל אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף מאת בן נבר נמלו אתו (שם, כז).

הנה המילה של כל צני ישראל נקרת על שם הצרהם אצונו, וכמו שאומרים צנוסח צרכת המילה "להכניסו צצרותו של הצרהם אצונו". והיינו כי צכל ברית מילה של כל אחד ואחד מישראל יש צה אצו צחינה מכוחו של הצרהם אצונו, שהיה הראשון לימול, וכאשר קיים בעצמו מצוות מילה השפיע כח רוחני לכל זרעו לקיום מצוות המילה, ורק מכח זה אפשר לקיים מצוה זו צכל דור ודור.

עומק

לד לד

לב

ה

וי"ל שדבר זה נרמז כאן במה שנאמר
'נמלו אתו', דקאי על כלל
ישראל, שאברהם אבינו כלל אותם

במילתו, ועי"ז יש את כח בריתו של
אברהם אבינו בכל ברית שנעשה בכל
הדורות.

דולה התבונה

עוררו ישנים משנתכם

התבוננות בלימוד למעשה הנדרש לאור המאורעות הקשים ה"י

שיעור אור ליום חמישי פרשת נח, ד' חשוון תשפ"ד

'הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט'

היום חל יומא דהילולא של כ"ק מרן הרה"ק רבי יעקב יצחק דן זי"ע הי"ד, שנעקד על מזבח ההריגה בימי הזעם והרעה (כך נתברר לימים עפ"י עדות ראיה, שהוציאוהו להורג יחד עם הרה"ק בעל החובת התלמידים מפואסצנא זי"ע, ולפני כן נהג בנו כ"ק מרן רבינו זי"ע את מנהג היא"צ ביום ערב יוה"כ).

ומאורע זה הוא הזדמנות להתבונן בכללות עניין התקופה הנוראה ההיא, שנהרגו ונטבחו בה רבבות מבני ישראל במיתות שונות ומשונות, וביניהם גם הרבה צדיקים וקדושים מנהיגי העדה זי"ע הי"ד, ובוודאי שלא היה כל זה בחינם, ומאת ה' הייתה זאת למטרה מסוימת.

והנה אנו עומדים כעת ג"כ במצב כזה, לאחר שהתרחשה הריגה גדולה ומחרידה כל לב של הרבה מאחינו בית ישראל, ונתקיים בנו לשון התפילה (ממנו שני ומנישי) "נחשכנו כצאן לטבח יובל להרוג ולאבד למכה ולחרפה". ועל היהודי להתבונן ולהעמיק חקר מה מוטל עליו לעת כזו.

ובוודאי שבראש ובראשונה יש לחזור ולשנן את היסוד הגדול ש"הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא" (דברים לג, ד). ובדברינו בפר' האזינו חזרנו על דברי הגה"צ מקאז'יג'לוב זצ"ל בספרו ארץ צבי, שהוכיח

מדברי הגמרא ששירת האזינו מתחילה בפסוק זה, דאמרינן (נרכות כ.א.) "מנין לברכת התורה לפניה מן התורה, שנאמר (שם, ג.) 'כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקינו'", ופירש רש"י שם: "כשבא משה לפתוח בדברי שירה אמר להם לישראל אני אברך תחלה ואתם ענו אחרי אמון, 'כי שם ה' אקרא' בברכה, אתם 'הבו גדל לאלקינו' באמון". והרי שפתיחת השירה היא בפסוק שלאחר מכן, שהוא 'הצור תמים פעלו' וגו'.

והרי שפסוק זה הוא עיקר שירת האזינו, לראות בכל דבר ובכל המאורעות מבריאת העולם ועד עתה, ומעתה ועד עולם, ש'הצור תמים פעלו' כי כל דרכיו משפט א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא'.

ומוסיף עוד, שמצוות כתיבת ספר תורה ילפינן מהא דכתיב (שם ל.א, יט) "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", דקאי על שירת האזינו אולם כיוון שאין כותבין את התורה פרשיות פרשיות שמע מינה שיש לכתוב את כל התורה כולה (רמב"ם ספר מורה נ.א, ו.א.) ומשמע שישורש מצוות כתיבת ספר תורה היא בפרשת האזינו הכתובה בה, ולהאמור שעיקר שירת האזינו הוא האמונה השלימה שכל מעשי הקב"ה אמת וצדק ואין בהם עוול, נמצא שזהו תכלית כתיבת כל התורה כולה, שהיהודי יגיע להשגה זו של 'הצור תמים פעלו'.

היעדר הנבואה מונעת אותנו מלדעת את הכוונה העליונה במאורעות אלו

ואחר זאת, יש לנו לנסות ולברר על מה עשה ה' ככה, ומה התכלית והמטרה במאורעות נוראים אלו. ובאמת אין אנו יכולים להשיג כלום מן המחשבה העליונה הכמוסה והגנוזה מעיני כל חי, וכמו שנאמר (מסל"ס נב, ו.ז) "מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבתך, איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת", וכולנו בבחינת 'בער לא ידע', ואין ביכולת מוחנו הדל והשפל להשיג ולדעת את דרכי ה'.

ואמנם בתקופה שהייתה שורה הנבואה בישראל, אז היה הקב"ה מדבר אלינו ביד עבדיו הנביאים, להורות לנו מה כוונתו בהנהגתו במעשיו, ובמה עלינו להתעורר בעקבות המאורעות. אכן בזמן הזה אין לנו נביא שיביא אלינו את דבר ה' ואת סודו, וממילא הרי אנו כעיוורים המגששים באפילה ואין אתנו יודע עד מה.

- ומזה נוכל להבין כמה היעדר הנבואה הוא חיסרון קשה וכבד מאוד. וכבר התבטא על כך בלשונות נוראים האזר החיים הק' בשלושה מקומות, וראוי להתבונן באיזה אופן ראה עניין זה. בפרשת בראשית עה"פ (ג, ג) "ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעלם", כתב וז"ל: "מקרא זה צריך מגיד ורז"ל (צ"כ כו, ו) דרשו בו הרבה דרשות אבל פשט הכתוב לא נודע. ונראה שיכוין לומר להיות שהיה ה' מתנהג עם ברואיו להוכיח ולהתדיין עמהם בנגלה 'ויאמר ה' אל הנחש' (ג, יד), 'אל האשה אמר' וגו' (ס, טו), 'ולאדם אמר' וגו', 'ויאמר ה' אל קין למה' וגו' (ד, י), 'ויאמר ה' אי הבל' וגו' (ס, ט). וכאשר הגדילו להתעיב אמר ה' לא ידון עוד לעולם רוחי באדם פנים בפנים להשפט עמו יחד, ופירוש 'רוחי' הוא שכינתו יתברך שלא יהיה עוד נחשב האדם להדרגה זו. ותמצא כי כפי מעשיו מרחיק הדרגתו מטה מטה, שבתחילה היה ה' מוכיח לאדם על פניו ונמצאים הנבראים כולם במדרגת נביאים, 'ויהי כי החל האדם', פירוש נתחלל או נעשה חולין הובדל מהדרגת נביא, ובהמשך הזמן הנצנים נראו בארץ הם הצדיקים שהחזירו העטרה ליושנה. ומשחרב המעון נסתם חזון ונשארה בחינת רוח הקודש, וכשנסתתמו עיני ישראל אין אתנו משיג ריח הקודש ואין צריך לומר רוח הקודש, וזו היא צרת בית ישראל שאין למעלה ממנה הצמאים להריח ריח אבינו שכשמים ותחי רוחינו. ותחילת קללה זו התחילה מדור המבול".

היעדר הנבואה הוא אפוא הצרה הגדולה ביותר, צרה שאין למעלה ממנה. ועד"ז כתב בפרשת בחוקותי עה"פ (כ, ב) "וגעלה נפשי אתכם", וז"ל: "גם נתכוון שלא יתנבאו עוד בישראל נביאים כי לא יופיע ה' שכינתו המתיחס לה בחינת נפש בהם, וקללה זו אין קללה למעלה ממנו, ולזה קבעה אחר כמה קללות, הא למדת שהיא גדולה ממה שלפניה, והיא שנתקיימה בזמן הזה ולה כלו עינינו ודאבה מאוד נפשנו אוי נא לנו".

וכן כתב בפרשת ואתחנן (מ, יט): "שיכרת מהם נבואה ורוח הקודש שיאבדו, ועל זאת יחרד לב עם ה' שאין קללה בעולם כזו אוי לדורות שטעמו כוס המר הזה מר ממות והוא רחום ישוב ירחמנו כי יתן את רוחו בנו כימי קדם".

והדברים מבהילים, ויש להתבונן בזה, שהרי אנו בטוחים בלי שום ספק שהאור החיים הק' היה בעל רוח הקודש, וכידוע ממעשים ועובדות למכביר המסורים בידינו, ומכל מקום התלונן כל כך על היעדר הנבואה ורוח הקודש בדרגה שהייתה בזמן הבית. ובוודאי שאנו הרחוקים ממדרגת האוה"ח הק' כרחוק מזרח ממערב, יש לנו להיות בצער ובכאב גדול ועצום על חיסרון הנבואה מקרבנו, כאשר מחמת כן אין אנו יכולים לדעת מה ה' דורש מאתנו בכל המאורעות הנוראות הללו ומה התכלית והמטרה בכל ההנהגה הסתומה הזו.

אכן מכל מקום עלינו לחפש אחר הדברים הצריכים תיקון והתעוררות, שייתכן שאליהם מכוונת יד ה', לזעזע ולעורר אתנו לתקן ולהתעורר בהם. וכדברי הרמב"ם הידועים (מעניות א, ז-ג): "דבר זה מדרכי התשובה הוא שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב (ימיו ה, כה) 'עונותיכם הטו' וגו', וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם, אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים ותוסיף הצרה צרות אחרות. הוא שכתוב בתורה (ויקרא כו, כג) 'והלכתם עמי בקרי והלכתי גם אני עמכם בחמת קרי', כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי".

עיקר ההתעוררות הנדרשת היא להתנתק מהחיבור להבלי הזמן ולשוב אל ההתקשרות לה'

וכיוון שאין לנו נבואה, עלינו להתבונן בתורה הק', כי זה מה שנתן לנו ה' לדעת דרכיו והנהגתו, ובה הוא שולח לנו את דברו. ובוודאי שכל אחד צריך להתבונן בפרטיות כמה הוא צריך להתעורר ולתקן, בכל מצוות התורה, רמ"ח מצוות עשה ושם"ה ל"ת, ולב יודע מרת נפשו וכל אחד יש לו את העניין שלו שהוא יודע שבו הוא צריך להיתקן. אבל במסגרת התכנסותנו כאן ללימוד התניא קדישא, נתבונן בעניין כללי השייך למהותו ולדרכו של הספר הק' הזה.

והנה אנו אוחזים עדיין סמוך ונראה ליום ראש השנה שעל"ט, ונודעים דברי הרמב"ם בהלכות תשובה (ג, ד) "אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר, עורו (ויש גורסים (מהדורת פרינקל) 'עורו עורו', לאמר, אם אין די בקריאת התעוררות אחת, יש לעורר שוב ושוב, עד שיתעוררו) ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם - אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל, הביטו לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה".

בדברי הרמב"ם אין מדובר על התעוררות לתיקון הפרטים, לחפש איזו מצוה שאין מדקדקים בה, או איסור שאין נוהרים בו כראוי, ודאי שזה ג"כ נכון, אולם כאן מדובר על עניין אחר, 'זכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן', שמתעלמים מן התכלית והמטרה שאליה בראנו אלוקינו. והיא הדיבור הראשון שדיבר ה' עם כל אחד ואחד מישראל, לאמר: "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" (שמות כ, ז), בכך התחיל ה' את דבריו אל בני ישראל, ומאז לא פסקה קריאה זו, "קול גדול ולא יסף" (דברים יב, יט), וכדמתרגמינן "ולא פסק". מצווה זו של 'אנכי ה' אלוקיך' היא הכלל הכולל את כל חיי היהודי, שהקב"ה לקחנו אליו ונתן לנו את התכלית הזו, שה' הוא אלוקינו ואנו קשורים אליו.

וכמו שכתב התניא (פיק כ) ש"אנכי ו'לא יהיה לך' הם כללות כל התורה כולה, כי דבור 'אנכי כולל כל רמ"ח מצות עשה, 'ולא יהיה לך' כולל כל שם"ה מצות לא תעשה, ולכן שמענו 'אנכי ולא יהיה לך' לבד מפי הגבורה כמארז"ל (מכות כד.), מפני שהם כללות התורה כולה". אמור מעתה, מצוות 'אנכי ה' אלוקיך' אינה מצוה פרטית ומסוימת, אלא היא כללות כל העבודה שה' דורש מעמנו, שהוא אלוקינו ואנחנו עבדיו, וכמו שאומרים (תפילת ג' רגלים) "אתה בחרתנו מכל העמים וכו' וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת".

לכך יש לנו להתעורר, לזכרו בוראכם, לזכור עובדה זו שאנו שייכים אליו יתברך, והוא אלוקינו ואדוננו. ואילו לעומת זאת אנו 'שוכחים את האמת בהבלי הזמן ושונים כל שנתם בהבל וריק', כי זהו הטבע של העולם הזה הגשמי והשפל, שמחוכרים ומקושרים לדברים אחרים, להבלי הזמן, תחת להתחבר ולהתקשר להקב"ה, והוא יתברך קורא לנו שנעזוב את כל השקיעה בהבלי הזמן וההתחברות להם, ולחזור אליו. יש הרבה דברים שמונחים בקריאה זו שהקב"ה קורא לנו בחוללו מאורעות נוראים אלו, שאינם ידועים לנו לאשורם, אבל בוודאי שמונח בזה ג"כ עניין זה, שהקב"ה קורא לנו להתעורר מן השינה העמוקה בהבל וריק ומן ההתחברות להבלי הזמן, ולחזור ולזכור אותו ולהחדיר בקרבינו שהוא אלוקינו, ואנו קשורים אליו בקשר של קירבה בל יינתק.

כאשר אין 'פתחי לי' אזי באים צרות ורעות לעורר אותנו

ובאמת הדברים מפורשים ומבוארים בדברי הכתוב בשיר השירים (ה, ב) "אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחתי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה". ופירש רש"י שם: "אני ישנה, כשהייתי שלוחה ושקמתי בבית ראשון נואשתי מעבוד הקב"ה כישנה ונרדמת, ולבי ער, זה הקב"ה", שאינו נואש מלעורר אותנו משינה ותרדמה עמוקה זו.

על כן "קול דודי דופק, משרה שכינתו על הנביאים ומזהיר על ידיהם השכם ושלוה, 'פתחי לי', אל תגרמו לי שאסתלק מעליך", והוא פונה אלינו בלשונות הקרבה הנפלאים 'אחתי רעיתי יונתי תמתי', "שראשי נמלא טל", לשון אדם שבא בלילה, דופק על פתח אהובתו אומר כן בשביל חיבתך באתי בלילה בעת הטל או הגשם, והדוגמא 'שראשי נמלא טל', שאני מלא רצון ונחת רוח אברהם אביך שערבו עלי מעשיו כטל, הנני בא אליך טעון ברכות ושילום שכר מעשים טובים אם תשובי אלי". יש לי עוד הרבה דברים טובים לתת לכם, אם רק תפתחו את דלתות לבכם.

אכן לעומת זאת "קוצותי רסיסי לילה", אף בידי הרבה קביצות מיני פורענות ליפרע מעוזבי וממנאצי, 'טל' הוא לשון נחת, 'רסיסי לילה', גשמי לילה שהן טורח ועייפות".

מצד אחד יש הרבה דברים טובים שתקבלי אם תתקרבי אלי, אולם אם לא תפתחי לי, אזי יש 'רסיסי לילה'. האהבה שהקב"ה מבקש מבני ישראל אינה באופן כזה שאם ירצו באהבתו הרי טוב ואם לא יחפש אוהבים אחרים, הקב"ה כביכול אין לו אוהב אחר, "אנו עמך ואתה אלקינו, אנו בניך ואתה אבינו, אנו עבדיך ואתה אדוננו", וכו'. ולכן, אם לא נתקרב אליו, יהיה בהכרח 'רסיסי לילה', יצטרכו אופן אחר של 'עורו ישנים'.

כאמור, אין אנו יודעים את כל מה שהרבוש"ע אומר לנו במאורעות הללו, אבל זאת הוא בוודאי אומר, וכדברי הפסוקים המפורשים, וא"כ אנו צריכים למצוא את הדרך איך מגיעים ל'פתחי לי', לא להיות בבחינת 'אני ישנה', 'ישנה ונרדמת מעבוד הקב"ה', לפתוח הדלת שהוא יוכל לבא ולהיכנס בו.

שורש הרע בכלי הטכנולוגיה - שמתחברים לדבר מה
תחת להתחבר ולהתקשר להקב"ה

הנה ישנו ביטוי רווח בזמנינו, ש'מחוברים' למשהו, לכלי מסוים, לראות ולשמוע ידיעות שונות. ובכן יש לדעת שכל 'התחברות' שיש לדבר מה שאינו מילי דשמיא, הרי זה כנגד ה'פתחי לי אחותי', הקב"ה מבקש מאתנו שנתחבר אליו, וכאשר מתחברים לדברים אחרים כנגד זה פוחתים והולכים בחיבור אל הקב"ה.

הדרך הרגילה בה מנסים למנוע את השימוש בכלי הטכנולוגיה לסוגיהם הוא על ידי האזהרה מן הנזקים החמורים שעלולים לבא על ידם, בכל העניינים ברוחניות ובגשמיות, אבל כאשר אנו יושבים כאן ומחפשים להתחזק ביחד בדרך התניא, צריך להבין דבר אחד, שאין שום אפשרות בעולם שאדם יהיה מחובר ל'אנכי ה' אלוקיך', ובר כבוד להיות מחובר לכל מיני הכלים השונים הללו, והמדובר אף כאשר אין בהם שום דבר איסור של ממש, אבל עצם החיבור וההתקשרות לכלי פלוני, מונע את ההתקשרות להקב"ה. אי אפשר להיות מקושר גם כאן וגם כאן, ועלינו להיות מקושרים ל'אנכי ה' אלוקיך', לקדשתנו במצוותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך, להיות 'ממלכת כהנים וגוי קדוש', וממילא אי אפשר לנו להיות מחוברים לדברים אחרים.

זה השורש של הרעה הגדולה בכלי הטכנולוגיה, אכן עלולים להתדרדר מאוד עד כדי לרדת מן הדרך הישרה חלילה ה"י, אבל צריך להכניס ולהחדיר בקרבנו שבעצם המטרה היא לעזור את כל ההתקשרויות החיצוניות ולהתחבר רק אל ה' אלוקינו.

בעצם הקביעות ללימוד ספר התניא

קובע האדם שהוא מעמיד את תכלית חייו בבחינת 'אנכי ה' אלוקיך'

כאשר אדם בוחר להתאסף פעם אחת בשבוע ללימוד ספר התניא, הרי יש בזה קביעה שאדם זה העמיד את ציר חייו על מטרה זו של להתחבר לעבודת ה', ל'אנכי ה' אלוקיך', שהרי ספר זה בא כדי לגלות איך 'קרוב אליך הדבר מאוד מאוד', ללמד איך מגיעים לאהבת ה', וליראת ה', ושכל תכלית העולם הזה הוא לחברו ולהעלותו לרוחניות, כי בלי זה הרי כל ענייני העוה"ז הם בבחינת סטרא אחרא, כיוון שאינם מצד הקדושה, וכאשר עוסקים בהם לשם שמים הרי גם בזה מתקיים 'אנכי ה' אלוקיך', כל אכילה ושתיה וכיוצא בזה אפשר להעלותו לקדושה, זאת אנו לומדים כאן.

אדם שמעמיד עצמו במקום הזה, הרי הגיע ל'פתחי לי', עדיין הוא לא הגיע לתכלית השלימות, וצריך עוד הרבה סייעתא דשמיא להגיע לזה, אולם הנדרש הוא לעשות את ה'פתחי לי', היינו להעמיד ולקבוע שזאת היא המטרה שלי בחיים. יש אנשים שזה בכלל לא המטרה שלהם בחיים, לא הכיוון אליו הם פונים, אבל זה הקובע את עצמו לבוא וללמוד יחד עניינים אלו, הרי עכ"פ הכיוון אליו הוא מפנה את תכלית חייו הוא כזה של 'אנכי ה' אלוקיך'. הוא אמנם נכשל לפעמים, הוא רואה איזה דבר ונמשך אליו ומביט בו, הרי זה כישלון, אבל לכל הפחות אין זה התכלית שלו בחיים, לא את זה הוא מחפש ולא מזה הוא חי.

לעומת זאת יש שכל מטרתו ותכליתו הוא להתחבר לדברים אלו, הוא מתעניין בהם, וקונה אותם, צורת החיים שלו אינה מתאימה עם 'אנכי ה' אלוקיך', עם 'והייתם לי ממלכת כהנים וגוי קדוש', ובאים לעורר אותו 'עורו ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושונים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא

יציל', לא מזה חיים, את החיים שניתנו לנו יש להעמיד ולקבוע למטרה לשמה נבראנו, אח"כ יעזור הקב"ה שכל אחד יגיע לאיפה שיכול להגיע, אבל לכל הפחות יש להתעורר לזה ולקבוע את התכלית שלנו לכך.

התפילה היא המקום שבו קובעים את תכלית החיים להתקשרות ולהתחברות להקב"ה

וכבר דיברנו רבות, אולם יש לחזור על כך שוב בקשר לדברים האמורים, שהשורש הגדול ביותר שבו ועל ידו אפשר להעמיד ולקבוע את צורת החיים באופן זה, הוא התפילה, זה המקום להחדיר בקרבנו את רצוננו להתעורר לאהבת ה' וליראת ה', ולהתחבר אליו יתברך בכל רמ"ח ושם"ה. דבר זה מבואר בדברי התניא כמה וכמה פעמים, וביותר בדבריו הנחרצים בסוף הספר, בקונטרס אחרון, שם כתב כך:

"הובח תוכיח את עמיתך אפילו מאה פעמים, ולזאת לא אוכל להתאפק ולהחריש מלזעוק עוד בקול ענות חלושה במטותא מינייכו ברחמין נפישין חוסו נא על נפשותיכם, והשמרו והזהרו מאד מאד על התורה ועל העבודה שבלב זו תפלה בכוונה, להתחיל כולם יחד כאחד מלה במלה ולא זה בכה וזה בכה וזה דומם וזה משיח שיחה בטילה ה' ישמרנו" – מדבריו נראה שהסיבה הגדולה לחיזוק התפילה בכוונה או להיפך, היא התפילה בצוותא חדא, כאשר כולם מתחילים יחד להתפלל, 'לא זה בכה וזה בכה'.

"ועיקר הסיבה וגרמא בנזקין הוא מהיורדים לפני התיבה שהוא הפקר לכל הרוצה לפשוט רגליו החוטף אפרתי או מחמת שאין גם אחד רוצה וכו'. ואי לזאת זאת העצה היעוצה ותקנה קבועה חוק ולא יעבור עוד ח"ו דהיינו לבחור אנשים קבועים הראויים לזה עפ"י הגורל או בריצוי רוב המנין. דהיינו שמתפללים מלה במלה בדרך המיצוע בקול רם ולא מאריכים יותר מדאי ולא מקצרים וחוטפים ח"ו. ועליהם מוטל חובה לירד לפני התיבה כל אחד ואחד ביומו אשר יגיע לו ולאסוף אליו סביב סמוך כל המתפללים בקול קצת עכ"פ ולא בלחש ולא חוטפים ח"ו וכמבואר בתקנות ישנות בכמה עיירות. ועתה באתי לחדשן ולחזקן ולאמצן כל ימוטו עוד לעולם ח"ו.

ומסיים: " (בכתב יד: גוואלד גוואלד,) עד מתי יהיה זה לנו למוקש, ולא די לנו בכל התוכחות והצרות שעברו עלינו ה' ישמרנו וינחמנו בכפלים לתושיה ויטהר לבנו לעבדו באמת. חזקו ואמצו לבבכם כל המייחלים לה".

הרי לנו להדיא שכל המאורעות הקשות הבאות עלינו, שייכים לחיסרון בצורת התפילה. והסיבה לכך על פי האמור, כי התפילה היא המקום שבה מתחבר האדם לה' – שהרי תפילה היא מלשון חיבור כידוע, וכן כל סדר התפילה מיוסד על דרך זה, של ההתחברות וההתקשרות לה' ולעבודתו.

וכבר הראנו שממש כדברים הללו ישנם כבר בדברי אחד מגדולי הראשונים, הלא הוא רבינו אברהם בן הרמב"ם בספרו המספיק לעובדי ה" (צליקוטס מדסיס מכת"י, מהדורת ירושלים תשס"ט, עמ' 304), שם כתב וז"ל: "אנשי הגלות מתרשלים בתפלה בצבור, עד מתי נשאר בזו השכרות בעונותינו, וראוי להאמר עלינו מה שנאמר על המורד (ישעיהו נא, כג) 'שמעי נא זאת עניה, ושכרת ולא מיין', ואיננו מתעוררים מזו ההתעלמות החזקה, כמו שנאמר (שם סד, ו) 'ואין קורא בשמך מתעורר להחזיק בך'".

ממש כדברים האמורים, שהחיסרון בתפילה כראוי עליה הפסוק אומר 'אין קורא בשמך מתעורר להחזיק בך', אין את ה'פתחי לי' להתקרב אליו להיות בבחינת 'אנכי ה' אלוך'.

"ואיננו מבקשים אותו יתעלה בכונה טהורה, והרי כתב לנו בתורתו שלא נצא מזו הצרה הארוכה בגלות אלא על ידי התפלה, כמו שנאמר (דנריס ד, כט) 'ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך'. ואיך נגיע לזה, הרי המקדש חרב בעונינו, הקרבנות ומה שקשור בהן נמנעות ממנו, ואיננו מחשיבים התפלות וכיוצא באלה, אלא עושים אותן כלאחר יד כעין שחוק, ואיך יאמין אדם עם יראת שמים נכונה ושכל בריא שה' יענה אותנו בתנאים כאלו, על כגון זה באמת נתן להאמר (ישעיהו כט, יג) 'יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבודוני ולבו רחק ממני'".

אפשר להביא דוגמא מוחשית לדברים אלו, שהנה בשבוע שעבר היה אצלנו יום תפילה, 'תפסו אומנות אבותם', הגדולים והקטנים ואף הילדים נאספו יחד,

וינועו אמות הספים, היה זה בבחינת 'נעילה' שנייה, התעוררות נפלאה. כל אחד מבין שכזו תפילה באמת פועלת, אולם בד בבד יודעים שאם יערכו שוב ושוב תפילה כזו, הרי כבר לא תהיה את אותה התעוררות, והיינו כי מתרגלים לכך, וזה נעשה בבחינת 'מלומדה', באופן של 'כפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני'. אולם זהו הנדרש מאתנו, במיוחד לעת הזאת, להשתדל שכל תפילה ותפילה תהיה באופן הנכון, בכוונה שלימה ובהתעוררות, כי רק תפילה כזו יכולה לפעול, וכדברי ה'מספיק'.

ומסיים באותו נוסח של התניא: "עד מתי יהיה זה לנו למוקש, רצוני לומר חוסר כונה טהורה בשעת בקשתו יתעלה".

הרי מבואר שעיקוב הגלות, וכל הצרות והרעות המתרחשות ובאות עלינו, הם בסיבת חיסרון התפילה בכוונה. ולכך מבקש הקב"ה לעורר אותנו, מלבד עוד כוונות נסתרות שאין אנו יודעים ומשיגים אותם, אבל בוודאי שגם דבר זה נכלל בכך, להתעורר מן השינה, ומן השקיעות בהבלי הזמן, ולהעמיד את עצמנו במצב של התקרבות לה', ולקבוע בקרבנו שגישתנו לתפילה תהיה מתוך תכלית זו של להתקרב אליו יתברך.

בזכות צרות הצדיקים יאמר הקב"ה די לצרות הכלל

והיות שאנו עומדים ביומא דהילולא של צדיקים וקדושים שנהרגו על קידוש ה', נסיים בדברי האור החיים הק' בפרשת האזינו עה"פ (לג, לו) "כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם", וז"ל: "אחר שגמר ענין מכעיסי א-ל עד סופם, חזר להבטיח לכללות ישראל שלא לעולם יריב אתם, 'כי ידין ה' עמו', פירוש, יעמיד במשפט כוסות התרעלה אשר עברום, ויראה צרות שעברו על הצדיקים, מהם הרגו מהם שרפו מהם הפשיטום, ובשביל הצדיקים אשר נצטערו יתנחם, והוא אומרו 'ועל עבדיו יתנחם', פירוש בשבילם יתנחם לומר די צרות הגלות".

ובוודאי שיום זה בו נהרגו צדיקים וקדושים זי"ע הי"ד, הוא זמן מסוגל ועת רצון שבזכותם הגדולה תתעורר עלינו מידת הרחמים ויאמר הקב"ה די לצרותנו, ונזכה להתעורר כדבעי מקול הקורא אלינו, ושההתעוררות תישאר בנו לעד.

